

העיתון
לציבור
הדתי

מורשת

מחולק חינוך בכל בתי הכנסת בחיפה, קרית, בנימינה, זכרון יעקב, כפר חסידים, שדה יעקב, הושעיה, נטופה, מורשת, בר יוחאי, נהריה. ■ עשרות אלפי קוראים.

שבת שלום

העיתון לעילוי נשמת מאיר מלך ז"ל

הריקודים לפני הקב"ה
תפילות הם

היכל התיאטרון בקריית מוצקין

חוגגים ימי הולדת

יום
הולדת
80

יהורם גאון בהופעה
21.12.19

יום
הולדת
90

מקווה עם ליה קניג
15.12.19

"ההצגה תתקיים בתאריכים וזמנים"

לרכישה חייגו: 04-8806000

מחיר מיוחד
לחברי
ארגון המורים

בין קודש לנוף

סופי שבוע מלאי תוכן

שבת שירה בשלח, ז, י"ב שבט אנ"א כרי דשא הרב ד"ר שרגא בראון ד"ר צבי הר-שפר	אנ"א עכו בא, 31.1, ה' שבט פרופ' רפי ועקנין השופט בדימוס אד"י גולדס	אנ"א כרי דשא ויחי, 40.1, י"ב טבת ד"ר גבי שטרית השופט בדימוס אד"י גולדס	אנ"א בני דן ויגש, 3.4, ו' טבת ד"ר גילי זיוון ד"ר חיים שלם
שבת זכור תצוה, 6, ז' אדר מלון נחשולים טפת הלפרין, יצחק קניגסברג ד"ר קורט רוזה	מלון נוף גינוסר תרומה, 28.2, ג' אדר הרב אברהם רוניקוב ד"ר צבי הר-שפר	אנ"א בני דן משפטים, 21.2, כ"ו שבט ד"ר גבי ברזילי וועד...	שבת מורשת קטיף מדרשת הדרום יתרו, 44.2, י"ט שבט פרופ' אריה אלדד
אנ"א בני דן ויקרא, 27.3, ב' ניסן הרב מאיר נהוראי הרב שמעון גולן	עדן אין ויקרא, 27.3, ב' ניסן ד"ר לאה האמלפרב פרופ' עמוס וד"ר אילה פרוצקין	מלון נחשולים ויקהל - פקודי, 30.2, כ"ד אדר פרופ' נחם אילן, ד"ר קורט רוזה פרופ' מאיר בר-אילן	כפר נופש אלמוג כי תשא, 13.3, י"ז אדר ד"ר גבריאל חזות פרופ' אביגדור שנאן

שבת הגדול

צו, ט' ניסן, 3.4

להגיע לליל הסדר רעננים, מתוך רוב שמחה ומתוך שובה ונחת

מלון שיר למעלות 	מלון לב ירושלים 	אנ"א עין גדי 	מלון נס עמים 	מלון נחשולים 	מלון גינוסר
---	---	--	--	---	---

eretz1.info

ארץ אהבתי
להכרת הארץ והטבע

פסטיבל השמחה היהודית **שנה 6**

חמישי - מוצ"ש
דל"ו שבט (30.1-1.2.20)

סופ"שירה

המופע המרכזי בערב חמישי ב'בית ניר' בזיכרון יעקב

ישי לפידות זוכה פרס אקו"ם
במופע מלא עם 6 נגנים
ואני המנגינה שלכם
זמר אורח גילי ישראלוב

האירוח לפסטיבל לבחירה בין המלונות:

מלון עדן אין בהשתתפות:
ד"ר מרדכי קידר
והרב ד"ר חיים שיין

מלון נחשולים בהשתתפות:
פרופ' אביגדור שנאן, הרב זאב הס
והרב פרופ' יגאל שפרן

שישי: סיורים מודרכים באזור

שבת: הרצאות וסיור שבת

פסח כבני חורין

מלון גינוסר

מלון חוף נחשולים

כשרות מוקפדת • שרויה • ללא קטניות • אפשרות לסדרים פרטיים

www. • הטל' הירוק: 02-9974222

ברכת האורח לבעל הבית בברכת המזון

הרב מרדכי זמיר

ד"ר אהרון ארנד

נעיין כאן במשפט: "שלא יבוש בעל הבית בעולם הזה ולא יכלם לעולם הבא". נראה כמה אפשרויות לביאורו.

א. בושא לנזקק לאירוח.

מספר פרשנים ביארו שמדובר בבושה של הנזקק לאירוח, והוא כאילו "משליכה" על המארח.

ו. הרב דוד אבודרהם מבאר: לא יבוש בעולם הזה: פירוש מחמת עוני. ולא יכלם לעולם הבא: פירוש מחמת עוונות שיהיו בידו. לפי זה האורח מברך את בעל הבית שלא יגיע לידי בושא מחמת עוני. העוני קשור לאירוח, שכן העני מתבייש על שנזקק לאירוח או על שאינו יכול לארח.

2. בכיוון קצת שונה ביאר הרב קוק: (עין איה על ברכות מו א) מפני שבהכרח האוכל שאינו שלו לא ינצל מבושה... על כן נאה היא התפילה הזאת לאורח על בעל הבית, שברכו ששכרו יהיה משלם ולא יתערב בה סרך בושא וכלימה, אף על פי שמטבע נתינת בשר ודם שיהיה עמה למקבל בושא וכלימה. כלומר, אף שבעל הבית מקיים מצוות הכנסת אורחים, האורח מתבייש מכך שהוא אוכל על שולחן אחרים. ולפי מידת 'מידה כנגד מידה' בעל הבית אמור היה לקבל את שכרו עם מעט בושא, ולכן תיקנו שהאורח יברך אותו: "שלא יבוש בעל הבית".

3. פירוש שלישי הרב יאדלר: הנצרך לבריות מתמלא בבושה, והמארחו בסבר פנים יפות מצילו מבושה, לכן ראוי המארח להתברך שלא יבוש.

ב. בושא שהאירוח אינו מכובד מספיק - אולי בגלל מחלוקת בין האיש לאשתו

הרב דוויטש ביאר את הנושא בעקבות פירוש לתלמוד ששמע מרבו חת"ס סופר, המבוסס על ההבדל בין גישת הבעל לגישת האישה באשר לכיבוד המוגש לאורחים. אברהם אמר לשרה בעניין הכנת העוגות לאנשים שבאו לבקר: "מהרי שלוש סאים קמח סולת" (בר' יח:). על כך נאמר בתלמוד (בבא מציעא פז א):

כתיב 'קמח' וכתיב 'סולת' אמר רבי יצחק: מכאן **שהאשה צרה עיניה באורחים** יותר מן האיש.

מה פשר תשובת ר' יצחק? רש"י מבאר שסולת עדיפה מקמח, ואברהם ביקש משרה סולת, ואילו שרה אמרה 'קמח', כי פשוט צרה עיניה באורחים.

קצת לא נעים להעליב את נשותינו, ובמיוחד את שרה אמנו. **החת"ס סופר ביאר בדרך הפוכה:** אברהם ביקש קמח ושרה אמרה סולת.

ואם תאמר: מה הכוונה "עיניה צרה באורחים", אדרבה הרי יפה עיניה באורחים? שאדרבה, שמה שאשה מוסיפה בכבוד האורחים גורם שלא יוכל להכניס הבעל הבית אורחים בכל יום. וזהו ההפך שבין האיש לאשה: כי האיש שמידתו חסד אינו אומר אלא "ואקחה פת לחם וסעדו לבכם", ואינו מבטיח לחם חמודות ולא טבוח טבח, אלא שיהא האורח מסתפק במה שימצא לפניו כדרך שולחנו של בעל הבית. אכן האישה תאמר שהיא מתביישת לפני האורחים בשולחן הדיוט כזה, ומכינה לפנייהם מזון רב ובשר

כיום אנו נוהגים כאורחים לברך את בעלי הבית המארחים אותנו, והברכה שמקורה בתלמוד, כבר מופיעה בברכות של ברכת המזון.

אלא שעד לא מזמן לא נהגנו כך, ונוסח הברכה לא הופיע בסידורים. מדוע?

המקור הוא בברכות מו א:

כפי שאמר ר' יוחנן משום ר' שמעון בן יוחי בעל הבית בוצע, **ואורח מברך.** בעל הבית בוצע, כדי שיבצע בעין יפה. ואורח מברך, כדי שיברך בעל הבית.

מה הוא מברך?

1. יהי רצון שלא יבוש בעל הבית בעולם הזה ולא יכלם לעולם הבא.

2. ורבי מוסיף בה דברים ויצלח מאד בכל נכסיו ויהיו נכסיו ונכסיו מוצלחים וקרובים לעיר. **ואל ישלש שטן** לא במעשי ידיו ולא במעשי ידיו. ואל יזדקק לא לפניו ולא לפניו שום דבר הרהור חטא ועבירה ועוון מעתה ועד עולם:

דעות שונות יש בהלכה באשר לנוסחה של ברכת האורח. רב סעדיה גאון בסידורו, עמ' קז כלל את כל הברכות שבציטוט לעיל ואף הרחיבן.

גם הר"ף במקום מביא את כל דברי התלמוד ללא שינוי.

דעת הרמב"ם

אלא שהרמב"ם בהלכות ברכות ב ז כותב:

ברכה רביעית צריך להזכיר בה שלוש מלכויות. **וכשמברך האורח** אצל בעל הבית מוסיף בה ברכה לבעל הבית. כיצד? אומר יהי רצון שלא יבוש בעל הבית בעולם הזה ולא יכלם לעולם הבא וכו'. ויש לו רשות להוסיף בברכת בעל הבית ולהאריך בה. הרמב"ם מביא רק את החלק הראשון של הברכה מבלי להביא את תוספת דעת רבי, לדעתו ההוספה של רבי אינה חובה, אלא רשות. אבל משאיר את הדבר כאופציה להוסיף לברכת בעל הבית, ואפילו להאריך בה.

ואילו בטור ובשלחן ערוך (או"ח רא, א) מובאות הברכות המוזכרות בנוסח הקרוב לזה שבתלמוד.

ערוך השלחן אורח חיים רא ג:

מה היא הברכה שהאורח מברך לבעל הבית?

יהי רצון שלא יבוש בעל הבית הזה בעולם הזה, ולא יכלם לעולם הבא; ויצלח מאד בכל נכסיו, ויהיו נכסיו מוצלחים וקרובים לעיר; ואל ישלש שטן לא במעשי ידיו ולא במעשה ידיו, ואל יזדקק לא לפניו ולא לפניו שום דבר הרהור חטא ועבירה ועוון מעתה ועד עולם.

כן נוסחתה בגמרא ופשוט הוא. **שעכשיו שכל אחד מברך ברכת המזון, מחייב כל אורח לברך ברכה זו** אף שלא כיבדו בעל הבית בברכת הזימון.

ואולי עתה לא אומרים בכלל שאורח מברך, **מפני שזה הולך אחר הטעם.** ודייק ותמצא קל.

אם כן הרב אפשטיין מוסיף מצד אחד שכל אורח יברך ברכה זו, ומצד שני כיום לא אומרים אותה בכלל. **לפיכך ברכה זו לא מופיעה כלל בסידורי אשכנז.**

מבוגרים וקשה להסתדר בבית?
זה הזמן לעבור -

בית דינה

דיוור איכותי למבוגרים

אות השרות המעולה
לשנת 2018

אות איכות הטיפול
לשנת 2018

אות הצטיינות
- קרן הנשיא
לטיפול איכותי בקשיש
לשנת 2018

מעון הורים באוירה ביתית ובהשגחה רפואית מלאה

בסמוך לקריית הטכניון, בשכונת נווה שאנן בחיפה, ברח' אדם הכהן היוקרתית,
בסביבה ירוקה, מטופחת ושקטה, שוכן לו כבר 70 שנה בית האבות בית דינה.

קהילת עצמאים ותשושי גוף | מחלקה סיעודית | חדרים מרווחים, מצוידים ומטופחים | גינה פורחת
| שרות רפואי מלא ע"י צוות רופאים וצוות אחיות | פעילויות ואירועים חברתיים

אנחנו מזמינים אתכם לפגישה אישית

צפיר קורצברג - מנהל בית דינה: 052-8381776

אדוה אלדר, עו"ס: 054-5273446 | שולי הורנפלד, עו"ס: 052-5257790

בית דינה - רח' אדם הכהן 3, נווה שאנן, חיפה | טלפון: 04-8323260

ברכת האורח לבעל הבית בברכת המזון

ברכת האורח שולבה בברכת המזון

בברכת האורח מצוי רק עניין הבושה. ולכן נראה להשלים כך: האורח מברך את בעל הבית, המקיים את מצוות הבורא והכנסת אורחים בכלל זה, שלא יתאכזב מביטחונו בקב"ה, והקב"ה יהיה עימו בעולם הזה ובעולם הבא. ברכת האורח שולבה בחלק מהנוסחים בשינוי לשון בברכה השלישית של ברכת המזון, ובה מצויים שני נושאים: בקשה שהקב"ה יזון אותנו ותקווה שלא נתאכזב, וזו לשונה בנוסח אשכנז: "ונא אל תצריכנו ה' אלוקינו לא לידי מתנת בשר ודם ולא לידי הלוואתם כי אם לידך... שלא נבוש ולא נכלם לעולם ועד".

מדוע הברכה דווקא בברכת המזון?

עוד טעם לכך שהאורח מוסיף ברכה לבעל הבית בברכת המזון, כדי ללמדנו קל וחומר. כלומר, כשם שהאורח מפליג בברכותיו לבעל הבית בברכת המזון, משום שסעד על שולחנו אפילו פעם אחת. כל שכן שצריך האדם לברך לה' על חסדיו בכל עת שאוכל ושותה ונהנה בראיה, שמיעה וריח. ואם לא מברך נקרא גדלן לגבי הקב"ה. דהיינו, שע"י תוספת ברכת האורח, מתעצמת הכוונה בברכת המזון לה'.

מטעם זה ציוו חכמינו בפרקי אבות: יהי ביתך פתוח לרווחה, דהיינו, לקיים מצוות הכנסת אורחים. ויהיו עניים בני ביתך, דהיינו, אף אם לצורך זה יאכלו בני ביתך בצמצום כעניים, כדי שיזכו לברכת האורח. לפי שברכת המזון המבוארת במקרא, היא המקור לכל הברכות, ולכן ברכת המזון היא עת רצון. וכמו שכתוב "וידבר אלי זה השלחן אשר לפני ה'" (יחזקאל מ"א).

ר' שלום שבזי

גם גדול משוררי תימן, ר' שלום שבזי, בשירו אילת חן, מבקש "בעת רצון תצחצח גרוני". דהיינו, בעת ברכת המזון תלטש את גרוני לבקש ברכה וישועה. כפי שנאמר, והשביע בצחצחות נפשך (ישעיה נ"ח).

לפיכך האורח מברך את בעל הבית בברכת המזון דווקא, משום היותה עת רצון. מכאן הטעם למנהג התימנים, להשיב לאורח ברכה על ברכתיו בסמוך לברכת האורח. דהיינו, כשהאורח אומר: הרחמן יחיינו ויזכנו, משיבים לו השומעים: תזכה ותחיה ותאריך ימים.

ולסיכום:

מדוע אין ברכה זו מופיעה אצל רוב עדות ישראל?... קודם כל מפני שכתוב שמדובר באורח שמברך ברכת המזון בקול על היין, ורק הוא מברך את בעל הבית. וכך כותב הרמב"ם בהלכות אבל יד ב:

שכר הלוויה (ליווי האורחים) מרובה מן הכל. והוא החוק שחוקי אברהם אבינו ודרך החסד שנהג בה. מאכיל עובדי דרכים ומשקה אותם ומלווה אותם. וגדולה הכנסת אורחים מהקבלת פני השכינה שנאמר: וירא והנה שלושה אנשים...

בכל אופן הרמב"ם מצמצם ברכה זו לחצי. והכל לפי המברך והמתברך...

שמן ויין ישן וכבוד מרובה. ומה שמוסיפה היא גורעת, שאין כוחו של בעל הבית לעשות כל שעה לפני האורחים כך, והוא צריך להתחשב במצב, ולא תמיד להביא אורחים.

אבל אם כדרכו ינהג, ויגיש לאורחים מה שיש, ואפילו קמח, יוכל תמיד להכניס אורחים. אבל היא לא עשתה כן, אלא הוסיפה כבוד והביאה סולת, מכאן לאשה שמתביישת לעשות שולחן הדיוט ועיניה צרה באורחים... כי יבואו פחות.

ובקיצור: האורח מברך את בעל הבית שלא יחשוש מלארץ אף שהארוחה תהא צנועה, שאם לא כן לא יוכל לקיים מצוות הכנסת אורחים וממילא לא יקבל שכר על כך בעולם הבא.

ג. הבושה בשירות לאורח

הרב גורביץ מבאר שהרבה פעמים המארח עלול להתבייש ולהתבזות מפעולות האירוח, שכן הוא משרת ומאכיל ומשקה את האורח. כמסופר על אברהם: "ואקחה פת לחם... ואל הבקר רץ אברהם ויקח בן בקר... ויקח חמאה וחלב ובן הבקר אשר עשה ויתן לפנינהם והוא עומד עליהם תחת העץ ויאכלו".

וכן מסופר על ר' אליעזר ור' יהושע שהיו מסובים בחתונת בנו של רבן גמליאל (קידושין לב ע"ב): והיה רבן גמליאל עומד ומשקה עליהם... אמר לו ר' אליעזר: מה זה יהושע, אנו יושבין ורבן גמליאל עומד ומשקה עלינו. ורבן גמליאל היה נשיא ישראל כידוע.

ומכיוון שבעל הבית מוחל על כבודו ומשרת את האורח, האורח מברכו שלא יבוש בשום בושה שאינה ראויה כשכר על שהיה מוכן להתבזות בשמשו אותו.

ד. שלא יתאכזב מביטחונו בקב"ה.

אולי אפשר להציע ביאור אחר.

חז"ל נהגו לשבח פסוקים בברכות שהם תיקנו. ואף כאן המשפט "לא יבוש בעולם הזה ולא יכלם בעולם הבא" מקורו בפסוק "ישראל נושע בה' תשועת עולמים לא תבושו ולא תכלמו עד עולמי עד" (יש' מה:יז). נראה שמשמעות פסוק זה היא שעם ישראל יושע על ידי הקב"ה, ולעולם לא יתאכזב מביטחונו בו. בושה במקרא באה לעיתים במשמעות אכזבה מתקווה ומביטחון. יואל (ב:כו) אומר: "ואכלתם אכול ושבוע והללתם את שם ה' אלוהיכם אשר עשה עמכם להפליא ולא יבושו עמי לעולם". כאן נזכרים השובע וההודאה לקב"ה על כך, וגם חוסר הבושה והאכזבה הנובעים מכך.

גם משורר תהילים ציין שהוא בוטח בקב"ה ומבקש שלא יבוש; היינו שהקב"ה יהיה בעזרו ולא יגרום לו אכזבה על ביטחונו בו. וכנראה שזו גם משמעות הברכה לפני 'קריאת שמע' של שחרית: "ולא נבוש לעולם ועד כי בשם קודשך הגדול והנורא בטחנו". כלומר, אנו בוטחים בקב"ה ומבקשים שלא יאכזבנו. כך גם בתפילת העמידה: "ותן שכר לכל הבוטחים בשמך באמת, ושים חלקנו עמהם ולעולם לא נבוש כי כך בטחנו".

**רוכשים מנוי ל-12 חודשים
בקאנטרי קרית אתא ומשלמים
על 10 חודשים בלבד!**

מנוי שנתי יחיד | 1,154 ₪

**נשים: ימי ראשון בין 15:00-17:45 | גברים: ימי ראשון בין 20:00-22:45
הקאנטרי קרית אתא - לקבל יותר מכל מקום אחר.**

***2234**

ק. אתא	רענה	חולון	בת-ים
ראש לצ	נס-ציונה	באר שבע	

הקאנטרי קרית אתא

מובילים לחיים טובים יותר

קלאוזר 5, קרית אתא | HACOUNTRY.CO.IL

המנוי הינו לימי א' בלבד, החברה רשאית לשנות/לבטל את המבצע/שעות הפתיחה בכל עת, ט.ל.ח

מעשה אבות סימן לבנים

גלות והתגלות

תיאור חלום 'סולם יעקב' פותח את פרשת ויצא, ואת מסעו של יעקב מחרן (כח, י-טו): **וַיֵּצֵא יַעֲקֹב מִבְּאֵר שָׁבַע, וַיֵּלֶךְ חֲרָנָה. וַיִּפְגַּע בַּמָּקוֹם וַיֵּלֶן שָׁם כִּי בֹא הַשָּׁמֶשׁ, וַיִּקַּח מֵאֲבְנֵי הַמָּקוֹם וַיִּשָּׁם מֵרָאשֵׁיתוֹ, וַיִּשְׁכַּב בַּמָּקוֹם הַהוּא. וַיַּחֲלֹם, וְהִנֵּה סֹלֶם מַצֵּב אֶרֶצָה וּרָאשׁוֹ מֵגִיעַ הַשָּׁמַיְמָה, וְהִנֵּה מַלְאָכִי אֱלֹהִים עֲלִים וַיֵּרְדִּים בּוֹ. וְהִנֵּה יְהוָה נֹצֵב עָלָיו, וַיֹּאמֶר: "אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵי אֲבֹרָהִם אָבִיד וְאַלֹהֵי יִצְחָק. הָאֶרֶץ אֲשֶׁר אַתָּה שֹׁכֵב עָלֶיהָ, לֹךְ אֶתְנַנֶּה וְלִזְרָעָךְ. וְהִנֵּה זֶרְעֶךָ כְּצֹפֵר הָאֶרֶץ, וּפְרִצֶת יָמָה וְקִדְמָה וְצִפְנָה וְנִגְבָּה, וְנִבְרָכוּ בְךָ כָּל מִשְׁפַּחַת הָאָדָמָה וּבְזֶרְעֶךָ. וְהִנֵּה אֲנִי עִמָּךְ, וְשִׁמְרְתִּידָּךְ בְּכָל אֲשֶׁר תֵּלֵךְ, וְהִשְׁבַּתִּידָּךְ אֶל הָאָדָמָה הַזֹּאת, כִּי לֹא אֶעֱזָבְךָ עַד אֲשֶׁר אִם עָשִׂיתִי אֶת אֲשֶׁר דִּבַּרְתִּי לָךְ."**

התורה לא מבארת מה פשרו של החלום, החלום הוא מעין כתב חידה, אשר שערי פירושים לא ננעלים בפניו. אולם, ברור מן הכתובים כי יעקב מייחס לחלום הזה חשיבות עליונה, הוא מכיר בחלום הזה כהתגלות נבואית, ובהקיצו משנתו, הוא אומר בהתפעלות (פס' טז): **"אֵכֶן יֵשׁ יְהוָה בַּמָּקוֹם הַזֶּה וְאֲנִי לֹא יָדַעְתִּי"**. ובהתאם למי שזוכה למפגש עם אלוהים יעקב ירא וחרד (פס' יז): **וַיִּירָא וַיֹּאמֶר: "מִה נֹרָא הַמָּקוֹם הַזֶּה! אֵין זֶה כִּי אִם בֵּית אֱלֹהִים וְזֶה שַׁעַר הַשָּׁמַיִם"**.

ההתרגשות מן הגילוי האלוהי מביאה את יעקב לכמה פעולות מיידיות (יח-כ): א. הקמת מצבה: **וַיִּשָּׁם יַעֲקֹב בַּבֹּקֶר, וַיִּקַּח אֶת הָאֲבֹן אֲשֶׁר שָׁם מֵרָאשֵׁיתוֹ וַיִּשָּׁם אֹתָהּ מִצְבָּה, וַיִּצַּק שָׁמֶן עַל רֹאשָׁהּ. ב. ייחוד וציון המקום המיוחד: וַיִּקְרָא אֶת שֵׁם הַמָּקוֹם הַהוּא 'בֵּית אֵל', וְאֹלָם 'לוֹז' שֵׁם הָעִיר לְרֹאשְׁנָה. ג. נדר: וַיֵּדֶר יַעֲקֹב נֶדֶר לֵאמֹר: "אִם יְהוָה אֱלֹהִים עִמָּדִי וְשָׁמְרֵנִי בְּדֶרֶךְ הַזֶּה אֲשֶׁר אָנֹכִי הוֹלֵךְ, וְנָתַן לִי לֶחֶם לֶאֱכֹל וְנֶגֶד לְלִבִּשׁ. וְשָׁבְתִי בְּשָׁלוֹם אֶל בֵּית אָבִי, וְהִנֵּה יְהוָה לִי לֵאלֹהִים. וְהָאֲבֹן הַזֶּה הָיָא אֲשֶׁר שָׁמַתִּי מִצְבָּה, יְהוָה בֵּית אֱלֹהִים, וְכָל אֲשֶׁר תֵּתֵן לִי עֲשֶׂה אֲעֲשֶׂה וְנֶגֶד לִי."**

אנחנו מכירים את הסיפור הזה היטב. אמנם יש לשאול - ממבט היסטוריוסופי - על פי דרכנו: מה הרעיון שטמון כאן? מה החלום של סולם יעקב תורם לנו הלומדים להבנת ההיווצרות של עם ישראל?

לפני שנעמוד על משמעות החלום עצמו, ועל פשר ההתרגשות המיוחדת של יעקב, חשוב לזכור כי האירוע הזה מתרחש בהקשר מסויים. נסיעתו של יעקב אל חרן לא באה מרצון. אחר המעשה בגניבת הברכות יעקב מוצא את עצמו בורח מאחיו אל חוצה לארץ.

אפשר, שיעקב חש רגשות אשם, ובוהירות נאמר, כי במידה מסויימת רגשות האשם הללו מוצדקים. יעקב אמנם היה זכאי לברכות, אבל הוא גנב אותם בערמה. יעקב "איש תם יושב אהלים" - לא חשב שבאופן הזה הוא יזכה בברכת אברהם ויצחק. כורח הנסיבות ועצת אימו רבקה הובילו אותו לנהוג ברמאות, אך עתה הוא חש כי הוא משלם את המחיר.

אמנם, מעל לפני השטח - ברור כי בראש ובראשונה יעקב בורח מפני ידו של עשיו, וגם - כעצת הוריו - על מנת למצוא לעצמו כלה, אבל נראה שמתחת לפני השטח - יעקב רואה את עצמו כמי שיוצא מארץ הקודש - לגלות.

יעקב רדוף בנקיפות מצפון - יעקב תוהה לעצמו האם הוא עשה את המעשה הנכון, או שמא מעשה הנכלילות שלו הופך אותו להיות 'האיש הרע'. ובמונחים ההיסטוריוסופיים, על פי דרכו של ריה"ל (כוזרי מ"א אות צה) - יעקב, בנו של יצחק ונכדו של אברהם - מכיר מן הסתם את רעיון 'הסגולה'. הוא מבין, שעל-פי כללי ההורשה של הסגולה שנהגו עד אליו, הסגולה עברה מאב לבן ופילסה את דרכה בין בנים רבים שנשרו מן השושלת של משפחת העברים.

מעשה אבות סימן לבנים

לפי זה, יעקב עשוי להיות רדוף במחשבות אולי דווקא הפעולה הזו של גניבת הברכות – הוציאה אותו מהשושלת של משפחת אברהם ויצחק? חשוב לזכור, כי עד-כה יעקב לא חווה התגלות רוחנית, אין לו באמת דרך לדעת בוודאות שהוא ממשיך של אברהם ויצחק אבותיו.

יעקב חווה עתה חווה אשר מרחיקה אותו מבית אביו ומוציאה אותו מן המסלול של 'איש תם יושב אהלים'. אחיו רודף אחריו, אביו ואמו לא יכולים לספק לו הגנה – ושולחים אותו הרחק אל חרף. היציאה הזו אל הגלות מעוררת ומציפה את כל הפחדים שלו. ולפי זה, מובן מאוד מדוע ההתגלות האלוקית אשר בחלום סולם יעקב מביאה אותו להתרגשות גדולה כל כך.

ארץ ישראל, בין הפיזי למטא-פיזי

לאור הדברים, מה פשרו של חלום הסולם? מדוע המראה הזה קשור דווקא ליציאה מן הארץ?

בכל אופן שיתפרש, הסולם מחבר בין הארץ לשמים. בארץ – יעקב חווה עתה צרות ומכשלות רבות. השמיים לעומת זאת – מסמלים את האלוה, הרוחני והמופשט. החיבור בין העולם החומרי המטרליסטי והעולם המטא-פיזי – מחזק את אמונתו של יעקב, אשר ישנו אלוה המשגיח עליו ועל הקורות אותו.

הפרשנות של יעקב לחלומו מייחסת משמעות רבה ל'מקום': 'אכן, יש ה' במקום הזה .. מה נורא המקום הזה .. אין זה כי אם בית אלוקים וזה שער השמיים'. השמיים והארץ מתחברים דווקא במקום בו יעקב יושב עתה – בארץ ישראל. יעקב חווה כי החיבור בין האלוה לרוחני נובע מן הקשר אל ארץ כנען, ארץ הקודש. בחלומו של יעקב נרמז לו הקשר העמוק שלו אל ארץ אבותיו. אם נקשור את הדברים אל החשש היסודי של יעקב מהיותו 'האח הנושר' – הרי שיעקב חש עתה בעוצמה רבה כי יציאתו לחרן מוכרחת להיות זמנית ולאחריה תהא שיבה וחזרה אל הארץ.

כמעשהו של יעקב בגלותו כך אצל עם ישראל – בגלות הראשונה של עמ"י הנביא ירמיה נותן תאריך תפוגה לגלות (ירמיה כט, י). בגלות השניה לא היה תאריך תפוגה, אבל מעולם לא איבדנו את התקווה לשוב אל הארץ. ההיקבעות אל 'המקום', והתובנה כי טבעו של יעקב – כבעל הסגולה הייחודית למפגש עם האלוה – דווקא בארץ ישראל – הופכת ממילא את כל רעיון הגלות לעניין ארעי ובר-חלוף¹.

באיזה אופן מתקיים החיבור הזה שבין שמים לארץ? 'מלאכים עולים ויורדים'. לכאורה היינו יכולים לתאר אופנים שונים של קשר: מצד אחד, בני האדם אשר מתעלים ברוחניות ומגיעים בעבודה קשה להשגות רוחניות. מאידך, ניתן לתאר מצב בו השפע האלוהי ודבר האל יורד מלמעלה למטה – שוטף את בני האדם בהשגות רוחניות אבל נשאר כאן בעולם הזה. אולם – התורה מתארת קשר שהוא דו כיווני: הרוח משפיעה חיים ואור בעולם, האל מעניק מדברו לברואיו, אבל השפע לא נשאר קבוע ועומד בעולם הזה, הברואים מיישמים את הדברים בעולם הזה וחוזרים לתת דין וחשבון בעולם הבא. ברמה הפרטית, כל אחד מאיתנו מסיים את חייו ועומד בסופם לפני ה' למשפט, במעגל זמן שהוא קצר-טווח יותר או עומדים לדין גם בתחילת כל שנה – ב'ר"ה ויו"כ, ובמעגל קצר יותר – הרי אנו נותנים כל בוקר הודיה לה' על השבת הנשמה לאפינו 'מודה אני לפניך .. שהחזרת בי נשמתی בחמלה'.

¹ כך אנו מוצאים בדברי המהר"ל מפראג (נצח ישראל, א): .. כי הגלות בעצמו הוא ראייה והוכחה ברורה על הגאולה. וזה כי אין ספק כי הגלות הוא שנוי ויציאה מן הסדר, שהשם יתברך סדר כל אומה במקומה הראוי לה, וסדר את ישראל במקום הראוי להם, שהוא ארץ ישראל. והגלות מן מקומם הוא שנוי ויציאה לגמרי .. וכן ישראל בעצמם, אם היו עומדים בגלות לעולם, שאין זה מקומם הראוי להם, כי מקומם הראוי להם לפי סדר המציאות להיותם בארץ ישראל ברשות עצמם, ולא ברשות אחר. כמו כל דבר ודבר מן הנמצאים הטבעיים יש להם לכל אחד מקום בפני עצמו, כמו שגזרו חז"ל (אבות פ"ד, מ"ג) 'אין לך דבר שאין לו מקום', וכל דבר הוא ברשות עצמו. ואם היו נשארים בגלות לעולם, היה הדבר הזה – שהוא העמידה חוץ למקומם, שהוא בלתי טבעי – נעשה טבעי. שאין עומד בתמידות רק הדברים הטבעיים, כי הטבע שנתן השם יתברך לכל דבר ודבר מקיים אותו עד שהוא מקיים עומד תמיד. ואם הדבר הבלתי טבעי קיים תמיד גם כן, אף כי אינו כסדר וכטבע המציאות, היה הטבע ההוא דבר מותר ובטל לגמרי ללא צורך, ודבר זה לא יתכן.

מעשה אבות סימן לבנים

לרעיון הסולם, והקשר בין שמים לארץ יש משמעות רבה גם ברמה הלאומית. ראשית, ישנו גורם שמיימי שמשגיח עלינו, 'אשר מוצב ארצה וראשו מגיע השמיים'. שנית, עלינו לדעת כי הדרך ליצור עימו קשר, היא דו-כיוונית: 'עולים ויורדים'. הקשר בין עמ"י לה' הוא באמצעות נבואה הנביא עולה לקבל את הדברים מן הקב"ה, והוא יורד להביא את הדברים אל העם.

'היינו כחולמים'

כל הנביאים מלבד משה רבינו התנבאו באמצעות חלום, אבל לא בכל מקום התורה טורחת לספר לנו על כך. בתיאור המראה של 'סולם יעקב', התורה מתארת בפירוט רב כיצד יעקב נרדם ועל מה הוא ישן, ונראה כי בהקשר הזה ישנה משמעות מיוחדת למפגש עם האלוה דווקא בחלום.

ראשית, המילה 'חלום' מרמזת לנו על סימן הניקוד 'חולם'. זו הנקודה שמעל המילה, לבטא את ההשתוקקות אל הבלתי מושג. החלום מורה ההשתוקקות של הדמיון האנושי אל עולם שאיננו העולם הזה. חלומות מבטאים את מה שאנו לא יכולים להגשים, את מה שהתודעה שלנו לא תייצר ותחבר כאשר היא במצב עירות - כאשר השכל כובל את הדמיון. כאשר אדם יוצא לגלות הוא חייב להיטען במטען רוחני שיש בו משהו מעבר לשכל, מעבר לחכמות של העולם הזה, יעקב משתוקק אם כן - לקשר עם המטא-פיזי.

גלות הינה מצב סטטי, מצב של שינה, ושינה טובה ופעילה, היא שינה שיש בה חלום. החלום הוא ביטוי לנקודת החיים שיש לו לאדם גם במצב של שינה. אשר על כן, החלום הכרחי לפני היציאה לגלות כי הגולה-הישן זקוק לגילוי של נקודת חיים, לקשר בלתי אמצעי עם הדבר אשר הוא שואף אליו. "בשוב ה' את שיבת ציון - היינו כחולמים" (תהילים קכו, א), השבים מן הגלות חשים כאילו הם בחלום, משום שעד-כה כל זמן שהם היו בגלות המר - הם חלמו ושאפו לגאולה והתקומה הזו. הם חלמו כל זמן שהם היו בגלות.

החלום מורה על עניין נוסף. כאשר אנחנו מצויים בגלות אנו מתייחסים אליה תמיד כאל המצב הזמני, ולא כאל המצב הקבוע. כפי שנתבאר לעיל, הגלות לא יכולה להיות צורת הקיום של העם היהודי. וכך החלום, מבטא מימד תודעתי זמני ובר-חלוף. המצב הקבוע הוא בעולם המעשה הפיזי, היקיצה מן החלום היא החזרה אל הארץ החזרה אל המעש.

משימת הגולה ותפקידו

כאמור לעיל, כאשר אנו בוחנים את קורות יעקב ממבט אמוני היסטוריוסופי - הגלות היא עונש. המאבק בין יעקב לעשיו הביא את יעקב להתנהל מול אחיו בערמוניות. עד-כה נראה כאילו עשיו הוא האיש התמים שנבגד על ידי אחיו, ועל ידי משפחתו. יעקב צריך לעבור תהליך פנימי כלשהו כדי להתמודד עם העליונות המוסרית של עשיו בשלב זה. יעקב בעצם צריך לבוא ולהוכיח לעצמו ולעולם כולו את העליונות המוסרית שלו על עשיו (שבאופן גלוי טרם נראתה) ואת זה הוא יעשה במהלך חייו המורכבים כל-כך. זהו החוט החורז באופן נסתר את כל סיפור לידת השבטים ואת כל חייו של יעקב אבינו.

באופן דומה ראינו במהלך הגלות של עם ישראל. היהדות נתפסה בעיני הנצרות כהוכחה לאמונה הנוצרית. עמי אירופה שימרו את היהודים ביניהם כמושפלים ובזויים כדי להוכיח מה קורה למי שלא פועל על פי הוראות האל לפי שיטתם. הגויים בגלות הקפידו לשמור על העם היהודי, גם בתקופות בהן היו ששכחו את מוצאם היהודי - באו הגויים והזכירו זאת, באפן מכאיב ואכזרי.

גם ליעקב היה מי שהזכיר לו מיהו, אחר שלבן רימה אותו ונתן לו את לאה לפני רחל, הוא אומר לו (בראשית כט, כו): "לא ייעשה כן במקומו לתת הצעירה לפני הבכירה", במקומו ישנו סדר טוב, אצלנו - לא מקדימים את הצעיר לפני הבכור. יעקב בורח בגלל הרמאות, ולבן הרמאי מטיח בו - מי אתה שמדבר! הרי אתה כאן בגלל רמאותך! הגלות שלך נגרמה בגלל שעקפת את אחיך הבכור, ואתה רוצה עכשיו להקדים את הצעירה לפני הבכירה! !

יעקב נמצא במבחן מאוד קשה. הוא מצוי בגלות כדי להראות את עליונותו המוסרית למרות שהוא מצוי בתנאים הקשים ביותר ולמרות שהוא פותח מעמדה נחותה. למרות שהיה ליעקב את כל הסיבות שבעולם לרמות את לבן - הוא שומר על עצמו ומכיל את פעולותיו של לבן. הוא יצא אל

בואו להתרשם מחנות הדגל החדשה

WOLSKA

(התמונות להמחשה בלבד)

מבצע מיוחד שולחן ניו רטרו-6 כסאות לוסוס **רק 6990 ש"ח**

מבצע מיוחד שולחן רימון + 6 אוסקר 605 **רק 5990 ש"ח**

לאור הביקוש המבצעים ימשכו עד לסוף השנה!

ניסא דיזל מחיר מבצע 199 ש"ח	ניסא אוסקר אפור אבן מחיר מבצע 399 ש"ח	ניסא סתיו תכלת מחיר מבצע 399 ש"ח	ניסא בר טוקיו מחיר מבצע 399 ש"ח	ניסא בר מלגה מחיר מבצע 399 ש"ח
---	---	--	---	--

חדש! מחלקת ניסאות מבחר ענק במחירי יבואן

www.april-f.co.il

מניף עפולה חנות המפעל
הכורם 1, מתחם חסון טל. 077.9976804
ימים א'-ה' 10:00-19:00 יום ר' 09:00-13:00

מניף קריית ביאליק חנות המפעל
החרושת 11, טל. 077.9976783
ימים א'-ה' 09:00-19:00 יום ר' 09:00-13:00

מעשה אבות סימן לבנים

הגלות בגלל מעשה רמאות קטן והוא נשלח להתמודד עם הרמאי הגדול ביותר בעולם, ודווקא עימו ובביתו – לשאת ולתת באמונה.

וזו גם סיבת הגלות של עם ישראל. המוסריות באה לידי ביטוי בפעולותיו של אדם כאשר הוא בתנאי קיצון: אינקוויזיציה, שואה, גזירות שמד ופרעות ההמונים. אירועים מזוויעים שכאלה מביאים למבחנים קשים באמונה, ומכריחים את עם ישראל להתמודד עם אתגרים מוסריים, שאין כמותם במקומו של אדם, באיזור הבטוח שלו.

כיצד עם ישראל מגיב לגלות? מה התועלת שהוא מבקש להעניק לסביבה הנכרית המקומית?

'אחיי! מאין אתם?'

נשוב בחזרה לסיפור גלותו של יעקב. יעקב מגיע אל באר המים. באר המים מסמלת את מקור החיים. יעקב מגלה כי מקור החיים של אנשי המקום – סתום. וזאת למה? **'עד היאסף כל העדרים'**, רק כאשר נאספים כל העדרים יחדיו – כולם יחד ירימו את האבן. אולם, יעקב מגיע ובהינף יד מרים את האבן ונותן לעדרים לשותות.

בניגוד להבנה הרווחת, אשר על פיה הרועים ממתינים לחבריהם על מנת שיוכלו להסיר את האבן מעל הבאר, נראה להציע פשר אחר להמתנה זו. אצל אנשי חרן היתה דאגה גדולה לשיוויין זכויות וחלוקה שווה של הטובין והמשאבים הטבעיים. לכן, הם ממתינים עד היאסף כל העדרים, בכדי שלא ייטול רועה אחד יותר מן המגיע לו על חשבון חבריו. צריך להמתין לכולם, כדי שכל אחד מהם יוכל להשגיח על החלוקה, שתיעשה בצורה הוגנת.

יעקב מזהה, כי אם השאיפה הזו לשיוויין – מחייבת בירוקרטיה צמודה כל כך, אם כל אחד מאנשי המקום צריך להשגיח בעצמו על פעולותיו של חברו כדי לראות שהוא לא נוטל מזכויותיו, הדברים מורים באצבע כי הדרישה לשוויון גורעת מן היכולת הטבעית לסמוך אחד על השני, והרי שחסרה כאן 'אחוה': יעקב מסיר את האבן מן הבאר ומשקה את צאן לבן, משום שלפי תפיסתו – הגם שיש חשיבות לשמירה על זכויותיו של כל רועה – היותר טוב שהדברים יבואו מתוך אחוה ובטחון האחד ביושרתו של חברו. על פי זה יש לבאר את אופן פנייתו של יעקב אל הרועים: **'אחיי מאין אתם?'** למרות שהוא לא מכיר אותם, הוא מתבטא כלפיהם במונחים של 'אחוה': 'אחיי!'

הרב אורי שרקי מציע רובד נוסף בביאור שאלתו של יעקב. יעקב כבן טוב למשפחת העברים מבקש להפיץ את האמונה המונותיאיסטית, והדברים נאמרים בסימן קריאה: 'מאין אתם' – כלומר – אתם נוצרתם מן 'האין'. העולם הזה, וכל אשר בו נוצרו מן האין ע"י אל אחד יחיד ומיוחד. הרועים משיבים לו "מחרן אנחנו" – לא מ'אין', אלא מ'מחרן'. וביאור חז"ל במדרש: 'מחרון אפו של בורא עולם'. הרועים, מייצגים בהווייתם את החיבור אל הפיזי והממשי, הם לא מוכנים לקבל את התיאוריה המייחסת את מקורם לעניין רוחני, הם מתעקשים על הקביעה המטריאליסטית: אנחנו תוצר של 'הטבע'.

במפגש הראשון בין היהודי הגולה לאומות העולם – מטרידים אותו שני דברים: קודם כל – למה 'אתם יושבים כאן, ולא עובדים?' היהודים מעוניינים ליצור עולם יעיל ופרודוקטיבי. הדבר השני הוא עניין האחוה שנתבאר לעיל – חשוב הדברים ייעשו תוך הפגנת אמון ושוויון אמיתי – 'אחוה'. היהודים היו מובילי התנועות הגדולות ביותר בעולם בשני התחומים הללו. לכל מקום שאליו היהודים הגיעו הם ניסו לפעול בשני המישורים הללו – תיעול של הייצור, הסחר והכלכלה, וגם חלוקה שווה מתוך אחוה והדדיות. יהודי תופס את הגלות כעונש, אבל לכל מקום שאליו הוא מגיע הוא מנסה לפעול כדי לשפר ולקדם.

המפגש הראשוני עם רחל כולל ארבעה שלבים: תחילה הוא גולל את האבן. לאחר מכן הוא משקה את צאן רחל. אח"כ הוא נושק לה, בוכה, ולבסוף הוא מספר לרחל מי הוא והיא הולכת לביתה לספר את כל המעשה. במפגש הראשוני של יעקב עם רחל סדר האירועים נראה הפוך מן הצפוי, המפגש הזה – אמור היה להתחיל בהזדהות הדדית – נשיקה וחיבוק, ואם יעקב באמת מתרגש כ"כ הוא היה אמור לבכות, לאחר מכן יעקב היה מסיר את האבן ומשקה את צאן לבן. לעומת זאת התיאור

כסלו תש"פ • נובמבר 2019 • שנה 23 • גליון 304

12 מורשת העיתון לציבור הדתי

המקראי מספר לנו, כי יעקב החל בהשקיית העדרים ורק אח"כ הזדחה בפניה, נשק לה ובכה. סדרב הפעולות היה כל כך לא ברור וכל כך מבולבל, שבסופו רחל רצה אל בית אביה נסערת לספר את קורותיה.

אם אנו מקבילים את המפגש הזה אל תחילת דרכם של היהודים בגלות הדברים ברורים יותר. כאשר יהודים מגיעים לגלות הם קודם כל מפגינים את האכזריות שלהם, מראים מה הם שוים בכל תחומי החיים ובמה הם יכולים להועיל בכל מקום. לפני שמפגינים חולשה (בכי) או אהבה (נשיקה) – ראוי להראות מי אנחנו ומה אנחנו שוים.

דחיית הקץ

יעקב מחליט לשוב ארצה מיד עם לידתו של יוסף – הבן הגדול של רחל. העיתוי נובע מטעמים חינוכיים. כאשר נולדים ילדים, והם מתחילים לגדול – מתעורר חשש מן המפגש עם התרבות האלילית המקומית, ומן החינוך הקלוקל שהילדים עשויים לקבל בבית אבי-אמם. אולם, כאשר לבן משכנע את יעקב להישאר – הוא לא מציג לו ערבויות לחינוך הילדים. אלא מתאם איתו מחדש את תנאי העבודה הבסיסיים שיגיעו לו מכאן ואילך. נמצא כי יעקב ביקש לעזוב מסיבה ערכית וחינוכית, והוא נשאר אצל לבן – מסיבה כלכלית.

בזה נוכל לבאר מדוע כאשר יעקב נכנס אל הארץ הוא מתמלא בפחד מפני עשוי (להלן לב, ח). ולכאורה הדבר תמוה, כי יעקב הובטח ע"י הקב"ה בחלום הסולם כי הוא ישמור עליו מכל רע, חז"ל אומרים (ברכות ד.) כי יעקב חשש 'שמא יגרום החטא'. נראה להציע, כי הבחירה של יעקב שבע שנים קודם לכן – הבחירה בחומר על פני הרוח, הבחירה בתנאים הפיזיים והכלכליים על פני התנאים החינוכיים – מביאה אותו יעקב לפחד, שאולי הוא החמיץ את זמן העלייה האופטימלי, ושמא לא על כך הבטיחו ה'.

הדחייה של החזרה לארץ – נראית בדיעבד בעיניו של יעקב כחטא חמור, אשר עשוי להעיב על זכויותיו ואולי אף על הברית שכרת עם ה' ביציאה מן הארץ. הדברים קשים, ונוקבים ויורדים עד תהום – אם אנחנו מקבילים את הדברים לימינו.

אחר העליה הראשונה והשניה – שערי הארץ היו פתוחים בפני יהודי העולם, אבל היו כוחות רבים תנועות חברתיות, דתיות ופוליטיות – בתוך עם ישראל אשר התנגדו לעלייה ודחו את הקץ. הדחייה הזו הסתיימה בשבר העצום של שואת יהדות אירופה. חלילה לנו לנסות ולהצביע על סיבתה של השואה הנוראה או לכמת אותה ביחס לחטא מסויים, אבל עצם ההישארות באירופה, למרות הקריאה הציונית לעלייה לארץ – נתבררה בדיעבד ככזו שהביאה לגבייתם של חיים רבים בלי שום ספק.

לבן מתנכל ליעקב ורודף אחריו, הוא רודף אחריו כביכול בשביל לקחת חזרה את בנותיו ונכדיו ובשביל להשיב לעצמו את התרפים, אבל חז"ל אומרים בהגדה של פסח **'לבן ביקש לעקור את הכל'**. להשמיד את יעקב ואת משפחתו. לשנאה הזו, ישנן שתי סיבות: הראשונה סיבה כלכלית (לא, מג): **'ועצו לבן ויאמר אל יעקב הקנות בנתי והבנים בני והצאן צאני וכל אשר אתה ראה לי הוא'**. לבן טוען בפני יעקב – כל האנשים והממון שאיתך – הם שלי. ואתה לוקח לי את אשר לי! השניה היא סיבה דתית (לא, ל): **'ועתה הלה הלקת, כי נכסף נכספתה לבית אביך למה גנבת את אלהי, לבן מחפש אחר ה'תרפים', כלי העבודה זרה שלו, הוא חש במתח שבין אמונת יעקב לאמונתו והדבר מביא אותו לשנאה ורגשות נקם גדולים.**

לצערנו, 'מעשה אבות' היה 'סימן לבנים' גם בתחום זה. הרדיפה אחר העם היהודי לאורך ההיסטוריה נבעה (ועודנה) מן הסיבות הללו ממש: א. טיעונים אנטישמיים אשר מתמקדים לרוב בנושאים כלכליים. ב. טיעונים דתיים. הנצרות שרואה את היהודי המושפל והבזוי כבסיס לאמונתה – היא זו שביססה לבסוף את הגרועות שבתנועות האנטישמיות לאורך כל ההיסטוריה.

גם שיבתו של יעקב לארץ מזכירה לנו מאפיינים מובהקים של השיבה מן הגלות האחרונה.

בציווי ואזהרה של ה' – לבן כורת ברית עם יעקב, והם מקימים מן מצבת אבנים אשר מורה על חוזק הברית ביניהם, ואז התורה טורחת לבאר לנו כיצד קראו יעקב ולבן למצבתם (לא מז): **'ויקרא לו**

לבן 'יגר שְׁהִדוּתָא'; וַיַּעֲקֹב קְרָא לוֹ 'גִּלְעָד' גִּלְעָד' הוא תרגום עברי למילים 'יגר שהדוּתָא' בארמית. אמנם ברור כי במהלך שנותיו של יעקב בבית לבן הוא דיבר עימו בשפתו – בארמית, אבל התורה מדגישה כי עם חזרתו של יעקב לארץ – הוא חוזר לדבר עברית.

גם הרעיון שעולה מכאן התגשם לגד עינינו – סימן מובהק לשיבה לארץ ולישוב היהודי מחדש – היא תחילת השפה העברית. שפה זו, אשר במהלך הגלות הארוכה נשמעה רק בין כתלי בתי המדרש ברחבי העולם – הפכה במאה האחרונה לשפת דיבור יומיומית, שפת המסחר והעסקים, ולשפת החדשות בארץ ישראל. התעוררותה של השפה העברית והשימוש בה בחיי היומיום, 'לשון הקודש' בשימושי חולין – הינה ביטוי מובהק לחיבור המיוחד בין עם ישראל לארץ ישראל, אשר במסגרתו החומר מתרומם במעלה והקודש מתגלה דרכו. זהו ביטוי מובהק לאותו קשר שבין שמיים וארץ החומרי והרוחני, ביטוי להעמדתו של 'סולם יעקב' מחדש, **'והנה מלאכי אלוקים עולים ויורדים בו'.**

ססלו תש"פ • נובמבר 2019 • שנה 23 • גליון 304

רבקה בת בתואל - אם לשני לאומים

בהיותם במעי אימם הם נפרדים בדרכיהם: כאשר האחד הולך לרשעו, השני הולך לתמימותו וצדקתו. הם לעולם לא יהיו שווים בגדולתם, כאשר האחד קם, מנגד השני נופל.

רבי יחזקאל מקוזמיר [מגדולי האדמו"רים של המאה ה"ט] מבהיר: שכבר אמרו חז"ל במדרש ספרי ובבראשית רבה: "בידוע שעשיו שונא ליעקב" מתברר שעשיו הרשע היה מוכן לוותר על עבודה זרה שכל כך אהב לעסוק בה - ובלבד שלא ייתן ליעקב להגיע אל פתחי בתי המדרש וזה עוד בהיות השניים ברחם אימם!

רש"י מבהיר: שני הלאומים - הם שתי אומות - בעלות תכונות שונות: מדינה אחת תהיה מבוססת על צלם האדם, רוח ומוסר ואילו השנייה תהיה מבוססת על ערמוניות ועוצמה!

דבר זה ימשך לדורות רבים - כאשר אומה אחת נחלשת - כנגדה - השנייה מתחזקת - כעין מאוזניים - אשר במהלך ההיסטוריה - ישנה אי יציבות תחילה נטוה לטובת האחת ולאחר מכן לטובת השנייה, והשאלה היא:

במהלך המאבק ביניהן - יד מי תגבר? ירושלים או קיסריה [מסכת מגילה, ו']

לבסוף הגדול במספר ובעוצמה הכין את הבמה לניצחונו של החלש! והוא ייכנע למנצח - הנושא את הרוח והמוסר [התורה]!

ישנם מפרשים הסוברים: כי לאור מאבק זה הנמשך גם בימינו - ישנו מתכון אחד של ניצחון והוא טמון במילותיו של יצחק שאמר:

"הקול קול יעקב והידיים ידי עשיו" והמשמעות: כאשר עם ישראל מגביר את קול התורה והולך בדרך הישר - אזי עשיו בעל העצמה הגשמית יורד, ידי עשיו נחלשות. אך חלילה, כאשר עם ישראל נוטש את התורה הקדושה - ידי עשיו מתגברות.

לכן יפים וחשובים דברי הנביא: ישעיהו:

"היו כל צמא לכו למים ואשר אין לו כסף לכו שברו ואכלו ולכו שברו בלוא כסף ובלוא מחיר יין וחלב". [ישעיהו, נ"ה, א] ואין מים - אלא תורה!

יצחק היה בן ארבעים שנה כאשר לקח לאישה - את רבקה בת בתואל, בתחילה עקרה הייתה, לאחר שתפילותיו התקבלו במרומים רבקה חשה אי שקט ברחמה - כמו שהכתוב מציין: "ויתרוצצו הבנים, בקרבה"

רש"י מסביר: על כורחך המקרא הזה אומר דרשני - כלומר הכתוב עצמו אומר: דרוש והעמק ב, ואין הכתוב מסביר בביור מהי התרוצצות זו, אך מתאר: כי על דבר זה - התלוננה רבקה-לפי שהיא הרגישה שזו התרוצצות משונה - לא כדרך הנשים ההרות.

ולכן חז"ל מסבירים:

[א] זוהי לשון ריצה, כאשר רבקה הייתה עוברת ליד בית מדרש של שם ועבר היה רוצה יעקב לצאת ומתנועע ודוחק במעיה, אולם כשהייתה עוברת סמוך לפתח של עובדי אלילים היה עשיו מתנועע ורוצה לצאת לשם.

[ב] "ויתרוצצו" - "מלשון - "ריצוץ" - שהיו הבנים כבר אז מתרוצצים נלחמים זה בזה, היו מתנווכים ביניהם בנחלת שני העולמות-העולם הזה והעולם הבא - לפי שכל אחד שאף לרשת את העולם הזה וגם את העולם הבא.

מטעם זה הלכה רבקה לבית המדרש של שם ועבר - מקום שדורשים את ה' - רצתה לדעת מה יהיה בסופה כאשר תלד?

רבקה קיבלה תשובה: "שני גויים בבטןך"

לא נכתב: "גויים", אלא "גיים" וזה לשון גאון וגדולה. לרמוז ששני גדולי עולם יצאו בעתיד משני גויים אלה והם: **אנטונינוס מלך אדום** שהוא מזרע עשיו ו**רבי יהודה הנשיא** שהוא מזרע ישראל - שחיו באותה תקופה ועליהם נאמר: שלא פסק משולחנם לא צנון ולא חזרת לא בקיץ ולא בחורף, הכוונה שהיו שניהם עשירים והיו נכבדים והיו מרבים לערוך סעודות לקהל שלהם והצנון והחזרת- שהם סוגי ירקות - היו דרך קבע מצויים על שולחנם. אפילו שלא בעונתם כאשר מחירם יקר, דבר המעיד על עשירותם.

ממשיך ואומר רש"י: כי שני לאומים - הם שתי מלכויות וכבר

שיר מאת: אהובה קליין ©

רבקה ותש"ייתה

רבקה תגלה תושיה
תאיץ ביעקב בנה
לעזוב בית הוריו
להינצל מפני עשיו.

הבכור איש דמים
הצעיר יושב אוהלים
יעקב לוקח ברכתו
עשיו זומם להורגו.

בבטנה שני לאומים
מפרכסים בכוונים מנוגדים
ויהי היום יגיוחו לעולם
דרכיהם ידהימו כולם.

רבקה כסערת גלים
לבית המדרש תחיש צעדים
תדרוש מענה אלוקים
תקבל דברי חכמים.

בטרם יולדו האחים
ברחם אימם ייסורים
התרוצצות ללא גבולות
כנבל תופים ומחולות.

הערה: השיר בהשראת פרשת תולדות [חומש בראשית]

כסלו תש"פ • נובמבר 2019 • שנה 23 • גליון 304

מורשת

14

העיתון
לציבור
יהודי

לקפוץ כיתה בתנאים

זו ההזדמנות שלך

להשלים פערים
ולשדרג תנאים
באווירה מותאמת
וללא פשרות!!

הפתיחה
בקרוב

בוא להשלים לתואר ראשון
B.ED - אקדמאי
בהוראת המדעים

במסלול מותאם לגברים מהמגזר החרדי.

הלימודים יתקיימו יום בשבוע
במכללת אורנים

לפרטים ורישום

072-3324635 | ezra5742@gmail.com

מפעל הפיס

שרעי
קידום
בתעסוקה

חולם על ניהול?

יש לנו
בשורה
משמחת
בשבילך

ממש כאן,
ממש עכשיו,
לגברים מהמגזר החרדי,
נפתח צוהר לעולמות הניהול!

הפתיחה
בקרוב

תכנית לימודים חד שבועית למשך שנתיים
ללימודי תואר שני M.B.A במנהל עסקים
עם הכשרה בייעוץ ארגוני למוסדות חינוך.
הלימודים מטעם הקריה האקדמית אונו
קמפוס חיפה.

מה צריך?

תואר ראשון אקדמאי (B.A/B.ED)

חשוב לדעת:

החזר שכ"ל ממשלה"ח לזכאים
אפשרות למלגה ממפעל הפיס

** פתיחת כיתה מותנית במספר הנרשמים

לפרטים ורישום

ezra5742@gmail.com | 072-3324635

מפעל הפיס
בתעסוקה

עצמאי ולא הפקדת לפנסיה או השיעור הנדרש בחוק? צפה לקנס

הסכום המדויק שעליהם להפקיד, בהתאם להכנסותיהם החודשיות.

"אם לא הפקדתם לקופת הגמל את הסכומים בהם אתם חייבים לפי חוק, תשלח אליכם התראה לפני הטלת קנס מטעם המרכז לגביית קנסות, אגרות והוצאות ברוטו האכיפה והגבייה.

בהתראה יצינו אמצעים להגשת אישור הפקדה המאפשר להימנע מתשלום הקנס ופרטי התקשרות עם המרכז לגביית קנסות", מצוין באיגרת לחייבים.

המרכז מצוין, כי ניתן להפקיד את הפרש חובת ההפקדה ולהודיע למרכז באמצעות טופס פנייה מקוון. לכך יש לצרף אישור הפקדה. אם הפקדת הסכום הנדרש נעשתה אצל יועץ פנסיוני, סוכן פנסיוני או משווק פנסיוני, ניתן להחתימו על הנספח המצורף למכתב ההתראה. ניתן גם לבקש טופס אישור הפקדה ישירות מקופת הגמל. על פי חוק פנסיה חובה לעצמאים, חובת ההפרשה לפנסיה של עצמאים מחולקת לשני רבדים: רובד ראשון - המשתכרים עד למחצית השכר הממוצע במשק יחויבו בהפרשה של 4.45% לפנסיה.

רובד שני - חלק שני - מעל למחצית מהשכר הממוצע במשק ועד לגובה השכר הממוצע במשק יחויב בהפרשה של 12.55% לפנסיה. החוק מחייב מינימום הפרשה, אך ישנה אפשרות להגדיל את ההפרשה ואף לקבל הטבות מס.

ההפרשה הפנסיונית של העצמאים מחולקת כך ששני שלישי מהכספים מופרשים לטובת רכיב התגמולים ושליש יופרש לטובת רכיב סיוע במצב אבטלה - חלק ייעודי מהחיסכון הפנסיוני אותו ניתן למשוך במצב אבטלה ולא רק בגיל פרישה.

עו"ד עופר מרום - סמנכ"ל. קמפוליסה סוכנות לביטוח בע"מ טל. 04-6700422

נקרא השבוע בפרשת "תולדות" על מכירת הבכורה ליעקב אבינו:

"ויאמר, יעקב: מכרה כיום את בכורתך, לי: ויאמר עשו, הנה אנוכי הולך למות; ולמה זה לי, בכורה: ויאמר יעקב, השבעה לי כיום, וישבע, לו; וימכור את בכורתו, ליעקב (פרק כ"ה, פסוקים לא-לג).

אחד הדברים שניתן ללמוד מהשיח בין האחים, הוא שראייתו של עשו - קצרה, לטווח ארוך בעוד שליטתו של יעקב, יש להתכונן לעתיד ולהכין עצמו "ליום סגריר" ולכל תרחיש אפשרי. לכן ביקש חבר עתה לרכוש את הבכורה. תפיסה זו של "הכן עצמך לבאות מבעוד מועד" נכונה גם ובמיוחד בהיבט של החיסכון והתכנון לקראת גיל פרישה. אחד מהפתרונות הוא החיסכון הפנסיוני.

עשרות אלפי עצמאים שלא הפקידו לקופת גמל לפנסיה או שלא הפקידו בשיעור הנדרש קיבלו לאחרונה מכתבי התראה מהמרכז לגביית קנסות של רשות האכיפה במשרד המשפטים.

בהודעה לעצמאים מוסבר כי מדובר בעבירה על החוק, וכי מי שלא יפקיד את מלוא התשלומים צפוי לקנס בסך 500 ש"ח עבור כל שנת מס, וזאת החל מ-2018. החל משנת 2017, ובהתאם לפרק ב' לחוק ההתייעלות הכלכלית, על עצמאים להפריש לקופת גמל לקצבה בשיעורים הקבועים בחוק. אי הפקדת מלוא התשלומים בכל שנת מס (החל משנת המס 2018 והלאה) מוגדרת כעבירה, שעלולה להביא להטלת קנס.

עם זאת, המרכז לגביית קנסות מבהיר כי הקנס לא יוטל על שנת 2017 אלא מ-2018 ואילך. ההודעה באשר לשנת 2017 תואמת את האופן שבו פעל המרכז לגביית קנסות שלא הניש בגין אי הפקדה עבור שנת המס הזו, אלא הסתפק במכתב התראה לבעלי עסקים אשר קיבלו את

אין המערכת אחראית לתוכן המודעות והכתבות. כל הזכויות שמורות - אין להעתיק, לצלם או לבצע כל שימוש במודעות, מאמרים, או חלק מהם רעיונות וגרפיקה שבוצעו ע"י המשרד, הינם חומר השייך למו"ל וכפופים להגנת זכויות יוצרים ואין לעשות בהם שימוש ללא רשותו בכתב של המו"ל.

אנא המנעו מקריאת העיתון בזמן התפילה!
לתגובות, רעיונות או הצעות אנא כתבו לנו לדוא"ל:
moreshet1@barak.net.il

העיתון
לציבור
הדתי

מורשת

טל' המערכת: 04-8407780 פקס: 04-8407790

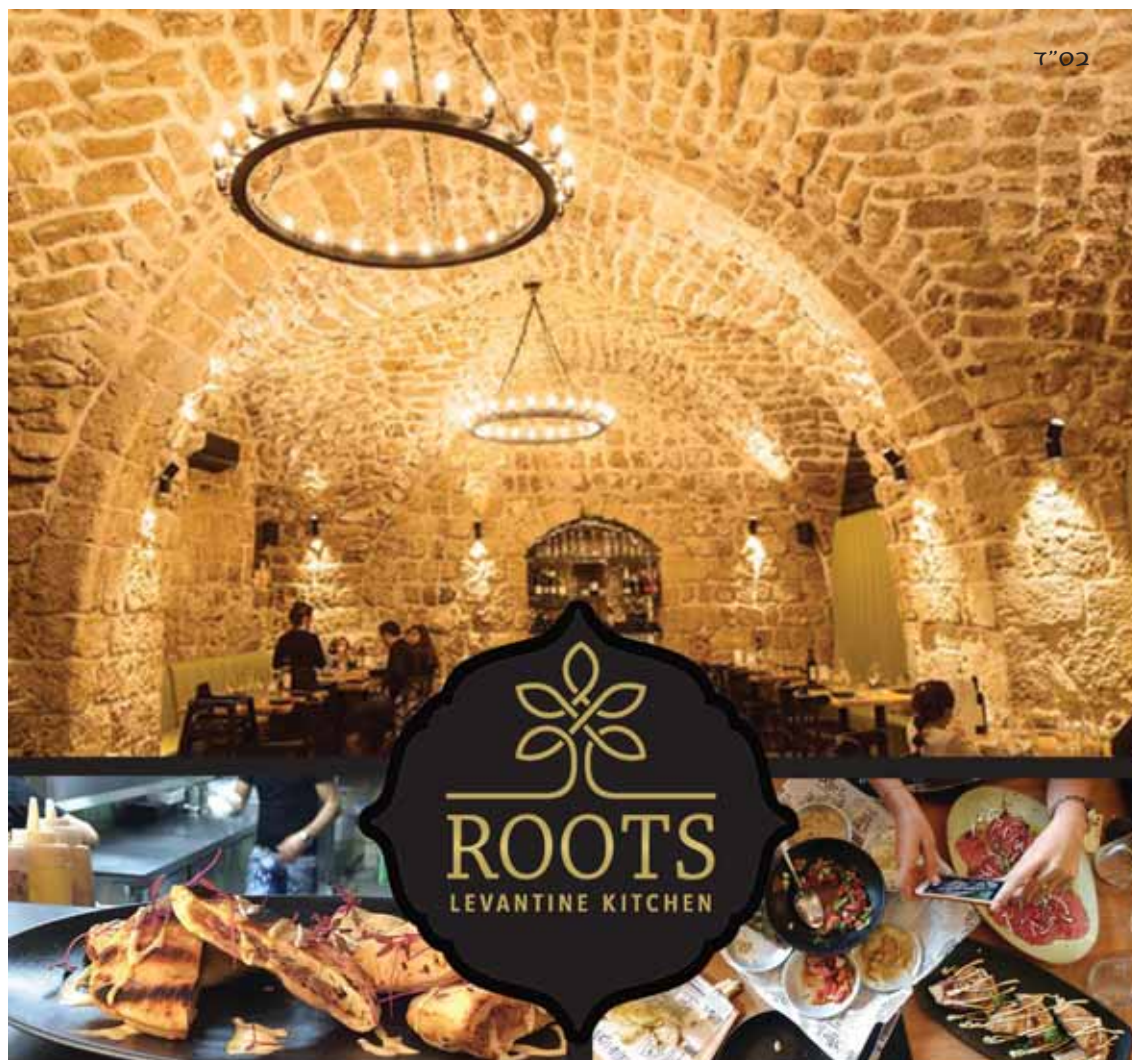
משרד: רח' השיש 6, מפרץ חיפה. מען למשלוח דואר: ת.ד. 2313 ק. מוצקין

מנהל המערכת והמו"ל: צבי מלץ עורך: משה כספי

עיצוב גרפי: סטודיו מורשת

כותבים: הרב מרדכי זמיר, ד"ר גבריאל חזות,

אלדד זמיר, נסים שקלים, אהובה קליין ועו"ד עופר מרום.

מסעדה חדשה נולדה לאחר חודשי עבודה רבים
ומחשבה על כל הפרטים הקטנים והטעימים.

אכשין צמיק לפגוע!

שף אורי ארנון וצוות רותם

- כשרות רבנות עכו -

ויצמן 1 (קיימת חנייה מסודרת) עכו העתיקה,

טל'. 04-8848040

התכתבות וואטצ-אפ קלאסית

בשמחה ושיהיה בהצלחה רבה בבית הדין. אשמח לנסות ולהמשיך לעזור ככל שאוכל.

(כעבור ארבעה ימים).

שכחת את החברים שלך?? נו, ספרי איך היה?

חחחח.. עברתי ברוך השם!!!
לא שאלו אותי כמעט שאלות הלכה.

איזה יופי, מזל טוב!
יהי רצון שתהיי בת נאמנה לעם היהודי לאורך ימים ושנים!!

סתם ממש נלחצתי... בעזרת השם! וממש תודה! עזרת לי מאוד במלא שאלות וזה לא מובן מאליו בכלל!

לא נעים לי לקלקל את השמחה, אך חשוב לי להדגיש שמעכשיו נכנס לפעולה אצלך היצר הרע של היהודים שהוא הרבה יותר אכזרי ומתוחכם..

רגע, מה הכוונה היצר הרע?

הכוונה למה שמושך ומפתה לכיוונים אחרים ממה שההלכה אומרת.

אל דאגה, אפשר להיות יותר חכם ממנו ולא ליפול לפח.

נכון, אבל יש משפט חזק שאומר: 'גדול המצווה ועושה ממי שאינו מצווה ועושה'. מכירה?

כן, אך אני לא בטוחה שהיצר הרע קשור ממש ליהדות כי זה נמצא בכל בן אדם. לא ככה?

את בתחילתה של דרך חיים חדשה ופחות מוכרת. זה אומר שכרגע את בהתלהבות ובראבאק מכל המצוות החדשות, אך ברגע שתתרגלי אליהן ותכנסי לשגרה אפורה אז הרבה יותר קשה להתמיד. מניסיוני אציין שהאתגר הגדול הוא הבלת"מים, כלומר כל מיני אתגרים כמו יום הולדת בשבת לחברה הכי טובה או כשהמשפחה יוצאת למסעדה לא כשרה או לביקור אצל הדודה בחולון וכולי. חשוב לזכור לא להישבר. כולם נופלים. החכמה היא לדעת גם לקום!

תודה על העצה ועל האזהרה.

אשמח להיות בקשר מדי פעם. זה לא מפריע ואשמח לעזור ככל שאוכל.

(כעבור שלוש שנים... עדיין דממת אלחוט...)

שלום הרב אלדד!

מצטערת שזה בשעה כזו מאוחרת... אני נמצאת בתפקיד עד הלילה ואין לי זמן אחר לרשום אז אני מראש ממש מצטערת על ההפרעה. שמי X, שאלתי אותך שאלות בעבר. יש לי בית דין ביום שלישי הקרוב בעזרת השם ובמהלך הלימוד עלו לי כמה שאלות שרציתי לשאול אם תוכל לענות זה ממש יעזור.

אם תוכל להסביר לי לגבי הלכה של יין לא מבושל (נדמה לי) שמתקשר ליין גויים..(זכור לי משהו על למזוג ולפתוח את הבקבוק).

אבקת חלב נוכרי - לא הבנתי למה יש מחלוקת אם מותר או אסור ובגדול מה זה אומר אבקת חלב נוכרי?

פירות: רב שנתי/חד שנתי. בגדול האם יש איזה שהם פירות שהם קצת מסובכים מכדי להבדיל?

אם שבעתי ממאפים לאחר מיני מזונות צריך לברך ב. המזון. למה רק על מאפים? (זה מה שרשום לי בחומר הלימוד).

חלב/חמאה בחו"ל: האם מותר או אסור (כי קשה לדעת האם החלב נחלב בפיקוח יהודי או שלא)?

למה מותר לאכול ביצה אם היה דם בחלבון (אחרי שמוציאים) אבל חלמון אסור?

ורציתי לשאול על מלאכת דישה. הבנתי שזה הוצאה מתרמיל... אז אדממה למשל ואפונה ירוקה אסור לאכול כי זה הוצאה מהתרמיל?

ממש אשמח אם תוכל לענות!
שבוע טוב!!!

כל הכבוד על השאלות היפות. תפילתי ותקוותי שתמשיכי לשאול גם לאחר בית הדין.. זה אף פעם לא מפריע ולהפך! ארוך לי מדי להקליד את כל התשובות...

(התשובות הוקלטו...)

תודה!!

(כעבור חצי שעה...)

היי אלדד חברה שלי עברה בית דין ביום חמישי ושאלו אותה כמה ספרי תורה הוציאו בכל חג? בנוסף, לסיכום בגדול, מותר גם לשנות חלב נוכרי בחו"ל?

אז ביצה לפי מה שהבנתי פשוט אומרים שזורקים אם יש דם בחלמון כי קשה יותר להוציא ואם החלמון מתפוצץ אז כבר כל הביצה כביכול לא כשרה?

מה מברכים על פסיפלורה באמת?

(התשובות הוקלטו...)

תודה רבה על כל התשובות הרב אלדד!!

יונית מאל

Beauty Care

טיפול קוסמטיקה מקצועיים ומפנקים

אני מזמינה אותך לחווית טיפוח נעימה ומפנקת
באווירה מרגיעה ומלטפת,
לשחרר מתחים ולצבור אנרגיות חדשות.

זכרי, כי גם לך מגיע זמן שכולו יהיה רק שלך,
אטפל בך בעדינות ובמסירות רבה.

טיפול פנים כולל:

ניקוי ראשוני
ניקוי גבות
פילינג / עיסוי פנים מפנק
ניקוי שומנים וקומודונים
מסכות וקרם לחות עם הגנה

180 ₪ בלבד!

כי גם לך מגיע....

חשוב ביותר!
כל החומרים הקוסמטיים
ותכניי הפנים
באילו מלמד בהרצאות

לקביעת תור: רונית מלך, קריית מוצקין 050-3456345

צולם באתר הבנייה של "נתיב ים", שכונת פסגות ים, אוקטובר 2019

קבוצת
נתיב
פיתוח נדל"ן

קבוצת "נתיב" גאה להשיק את מכירת המגדל הרביעי במתחם "נתיב ים" בשכונת פסגות ים ממוקם טוב יותר, מתוכנן ומעוצב, מתאים לאנשים כמוכם. כבר כעת מתגוררות כאן מאות משפחות הנהנות מסביבה מטופחת, מיקום מעולה ופארק מרהיב. לבחירתכם דירות 3, 4, 4.5, 5 חדר' ופנטהאוזים.

מסלול לרכישת דירה בהתאמה אישית

ייעוץ משפטי

מימוש הזכויות המגיעות לכם, סבך הבירוקרטיה וסדר הפעולות שיבטיחו את זכויותכם בדירה מחייבים ליווי משפטי הוגן. לשם כך, נעמיד לרשותכם יועץ משפטי שייסביר לכם את הסעיפים השונים בחוזה הרכישה ויבהיר סוגיות משפטיות נפוצות בהן אתם עשויים להיתקל. כל זאת בפגישה אישית שאינה קצובה בזמן.

במידה ותרצו להמשיך את ההתקשרות עם המשפטן בנושאים אחרים תזכו לתנאים מיוחדים נוספים.

ייעוץ עיצובי

כל הדירות ב-NATIV YAM Prime מצטיינות בעיצוב פנים עליו נעשתה חשיבה רבה ומפרט טכני נדיב מהמקובל. יחד עם זאת, אנו ערים לצורך להתאים את מיפטי הדירה לכיסם ולטעמם של הדיירים. לשם כך, נעמיד לרשותכם את מעצבת הפנים שלנו, שתשמח ללמוד על צרכי המשפחה ולהציג בפניכם את האפשרויות השונות.

ייעוץ מימוני

רכישת דירה מלווה בלא מעט חששות ושאלות בכל הנוגע להתחייבויות שאחם עומדים ליטול על כתפיהם. "מסלול לדירה בהתאמה אישית" יוצא לדרך מנקודת המוצא הזו: צוות נתיב, בשיתוף הבנקים למשכנתאות, יסייעו לכם בבחירת מסלול מימון שיתפר במיוחד עבורכם, בהסתמך על הכנסותיכם, יכולת ההחזר ובדיקת הזכאויות השונות.

בנוסף, נבחן את האפשרויות להקל עליכם את תהליך הרכישה באמצעים העומדים לרשות החברה.

נתיב
YAM ***8082** NATIV YAM Prime
לא לכל אחד